

Basala hygienrutiner inom hälso- och sjukvård - Region Jönköpings län

De viktigaste åtgärderna för att förebygga smittspridning i vården är följsamhet till basala hygienrutiner och klädregler. Detta ska tillämpas av all personal i direkt och indirekt patientnära arbete och gäller anställda inom Region Jönköpings län samt hos privata vårdgivare inom vårdval. Arbetsledning på alla nivåer ansvarar för att hygien- och klädregler går att följa. Den anställde är skyldig att följa dem.

Vad är direkt och indirekt patientnära arbete?

Direkt patientnära arbete definieras som fysisk kontakt med patient som undersöks, vårdas eller behandlas.

Indirekt patientnära arbete definieras som andra arbetsuppgifter som bedöms innebära risk för smittspridning. Exempelvis städning i lokaler där vård, behandling och undersökning utförs, hantering av material och utrustning som används till patient liksom köksarbete inom vårdlokaler.

Arbetskläder

Arbetskläder ska bäras vid direkt samt indirekt patientnära arbete och tillhandahålls av arbetsgivaren. Arbetskläder består av överdel och byxor alternativt klänning. Överdelen ska vara kortärmad.

Kläderna ska bytas dagligen, samt omgående då de blivit våta eller synligt nedsmutsade.

Arbetskläderna får endast användas på arbetsplatsen. Vård i patientens hem räknas som arbetsplats och kläderna får bäras till och från patientens hem.

Kombination av arbetskläder och privata kläder är inte tillåtet. Privat, kortärmad, tröja får dock bäras under arbetsdräkten. Strumpbyxor/ tights kan användas under klänning.

Lång ärm ska inte användas över eller under arbetskläderna. Långärmat värmeplagg får endast användas vid administrativt arbete. Kortärmat värmeplagg som används patientnära, ses som en del av arbetskläderna och ska bytas dagligen.

Handhygien

Kontaktsmitta via händerna är den vanligaste smittvägen. God handhygien är det enklaste, billigaste och mest effektiva sättet att förebygga smittspridning.

Förutsättningar för god handhygien är att:

- inte använda ringar, armband, armbandsklocka, bandage, plåster, stödskenor eller motsvarande
- hålla naglarna korta och fria från nagellack och annat konstgjort material

Sår eller skadad hud på händer/underarmar som medför att handdesinfektion inte kan utföras leder till en stor risk för kontaktsmitta. Personal med denna grad av problematik ska inte utföra direkt eller indirekt patientnära arbete. Ta hjälp för

utredning och behandling vid kroniska hudproblem. Använd handkräm för att förebygga nariga och torra händer.

Handdesinfektion

Utförs med alkoholbaserad handdesinfektion. Ta rikligt, så att händer och vid behov underarmar blir fuktiga och bearbeta tills huden är torr. Om du har tvättat händerna precis innan, se till att de är torra före handdesinfektionen.

Handdesinfektion utförs:

- direkt före och direkt efter patientnära arbete
- direkt före och direkt efter handskanvändning
- före rent arbete, t.ex. hantering av mat, läkemedel, sterilt eller desinfekterat material
- mellan olika arbetsmoment hos samma patient

Handtvätt

Utförs om händerna är synligt smutsiga och efter kontakt med patient som har diarré eller kräkningar. Desinfektera därefter händerna.

Frekvent användning av tvål och vatten ökar risken för uttorkning av huden.

Handskar

Handskar används då det finns risk för kontakt med kroppsvätskor och vid hantering av kemikalier. Handdesinfektion före handskanvändning är viktigt för att inte förorena handskarna och för att bevara renhetsgraden på handskarna i kartongen.

Handskar kan innebära en risk för smittspridning och tas av direkt efter avslutat moment. De ska också bytas mellan olika moment hos samma patient.

Handskar kan inte desinfekteras då det försämrar skyddseffekten och renhetsgraden inte kan garanteras efteråt.

Plastförkläde

Skall användas då arbetskläderna riskerar att komma i kontakt med kroppsvätskor eller annat biologiskt material.

Exempel på sådana situationer kan vara;

- Sugning av luftvägar
- Omläggning av sår
- Byte av inkontinenshjälpmedel
- Hantering av kräkning
- Hjälp med personlig hygien och på- och avklädning
- Bäddning
- Hantering av smutstvätt

Plastförklädet är engångs och slängs efter användning.

Vid pågående kräkningar och diarréer används långärmat plastförkläde vid patientnära vård.

Hår och huvudduk

Hår och skägg som är långt ska vara uppsatt på ett sådant sätt att det inte hänger ner i arbetsfältet.

Huvudduk jämställs med hår och snibbarna ska vara instoppade under arbetsdräkten för att inte hänga ner i arbetsfältet.

Punktdesinfektion

Punktdesinfektion ska alltid utföras direkt vid spill av kroppsvätskor. Använd torkpapper och alkoholbaserad ytdesinfektion med rengörande effekt. Skydda händerna med handskar och arbetskläderna med plastförkläde om det behövs.

Punktdesinfektion utförs av den som först upptäcker spill. På en vårdenhhet är det vanligen vårdpersonal.

Klädsel för personal som inte arbetar patientnära

Icke patientnära arbete definieras som arbete utan fysisk patientkontakt, exempelvis samtalskontakt, telefonrådgivning, administrativt arbete, receptionsarbete eller service- och underhållsarbete i vårdlokaler. Förväxla inte med indirekt patientnära arbete.

Personal som inte har patientnära arbete kan välja att antingen bära arbetskläder eller privata kläder. Väljer den anställde att bära kläder från arbetsgivaren ska reglerna ovan följas fullt ut. Att blanda arbetskläder och privata kläder är inte tillåtet.